

Nr 6.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 31 maj 1918 innefattande särskilda bestämmelser angående rätten till inmutning inom vissa län; given Stockholms slott den 19 december 1924.

Under åberopande av bilagda i statsrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 31 maj 1918 innefattande särskilda bestämmelser angående rätten till inmutning inom vissa län.

GUSTAF.

Torsten Nothin.

Förslag

till

Lag

om fortsatt tillämpning av lagen den 31 maj 1918 (nr 288) innefattande särskilda bestämmelser angående rätten till inmutning inom vissa län.

Häri genom förordnas, att det förbud, som i 1 § i lagen den 31 maj 1918 innefattande särskilda bestämmelser angående rätten till inmutning inom vissa län stadgas mot inmutning av järnmalmsfyndigheter för annans än kronans räkning, vilket förbud gäller till den 1 januari 1926, skall äga fortsatt giltighet till den 1 januari 1927 samt att övriga bestämmelser i sagda lag skola äga tillämpning med avseende å inmutning, som i samma bestämmelser avses, där denna sökes före sistnämnda dag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1926.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 19 december 1924.*

N ä r v a r a n d e:

Statsråden THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Nothin:

»I slutbestämmelserna till lagen den 31 maj 1918 (nr 288) innefattande särskilda bestämmelser angående rätten till inmutning inom vissa län är stadgat, att det i lagens 1 § omförmälda förbud mot inmutning av järnmalmsfyndighet för annans än kronans räkning skulle upphöra att gälla den 1 oktober 1919 samt att lagens övriga bestämmelser icke skulle tillämpas med avseende å inmutning, som söktes efter sistnämnda dag, allt så framt ej Kungl. Maj:t med riksdagen annorlunda förordnade. Genom särskilda lagar, gällande för ett år i sänder, har därefter 1918 års lag erhållit förlängd giltighetstid, senast genom lag den 28 mars 1924 (nr 52) till den 1 januari 1926.

Genom skrivelse den 6 sistlidne oktober har dåvarande chefen för justitiedepartementet anmodat kommerskollegium, länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, chefen för Sveriges geologiska undersökning samt bergmästaren i norra bergmästaredistriktet att inkomma med yttrande, huruvida sådant förordnande om fortsatt tillämpning av berörda lag, vilket omförmäldes i slutbestämmelserna till lagen, borde meddelas för tiden efter den 31 december 1925, då lagens giltighetstid utginge, ävensom vilken tid ett dylikt förordnande eventuellt borde avse. Sedan dessa yttranden numera inkommit, anhåller jag få lämna redogörelse för deras innehåll.

Bergmästaren i norra distriktet C. I. Asplund har anfört följande:

»Under tiden efter lagens ikraftträdande den 15 juni 1918 till och med den 30 november 1924, hava för enskilda utfärdats följande antal mutsedlar dels å nyupptäckta, dels å sönade fyndigheter å sådan kronojord inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, som avses i lagen:

Bergmästaren i norra bergmästaredistriktet.

L ä n	Fyndigheterna enligt uppgift	Antal mutsedlar vart och ett av åren							Summa
		1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	
Norrbottnens	nyupptäckta	316	153	170	30	3	27	—	699
	sönade	220	75	73	106	38	35	28	575
	Summa	536	228	243	136	41	62	28	1,274
Västerbottnens	nyupptäckta	51	6	7	233	35	48	58	438
	sönade	115	—	22	31	6	—	10	184
	Summa	166	6	29	264	41	48	68	622
Jämtlands	nyupptäckta	7	8	—	—	—	—	—	15
	sönade	33	1	2	—	—	—	—	36
	Summa	40	9	2	—	—	—	—	51
Totalsummor: nyupptäckta		374	167	177	263	38	75	58	2,018
sönade		368	76	97	137	44	35	38	795
Summa summerum		742	243	274	400	82	110	96	2,813

Av hittills beviljade tillstånd till förlängd arbetstid för fyndigheter, som icke utmålslagts, äro ännu gällande fyra stycken å silvermalm och tre stycken å kopparmalm, samtliga inom Norrbottens län. Tillsammans med de fyndigheter, å vilka mutsedlar utfärdats efter den 30 november 1923, utgöra samtliga nu gällande enligt lagen den 31 maj 1918 inmutade, men icke utmålslagda fyndigheter 64 nyupptäckta och 32 sönade fyndigheter, varav

inom Norrbottens län 7 st. nyupptäckta och 28 sönade fyndigheter samt
inom Västerbottnens län 57 » » » 4 » » eller
tillsammans 64 » » » 32 » » vilka
efter mineralanledningarnas uppgivna art fördela sig sålunda:

Mineralanledningarnas art	Norrbottnens län		Västerbottnens län		S u m m a		Summa
	nya	sönade	nya	sönade	nya	sönade	
Molybden och koppar	—	2	—	—	—	2	2
Koppar	3	—	—	—	3	—	3
Koppar och svavelkis	—	—	10	—	10	—	10
Svavelkis	—	—	47	4	47	4	51
Silver	4	—	—	—	4	—	4
Silver och bly	—	4	—	—	—	4	4
Silver, bly och zink	—	6	—	—	—	6	6
Apatit	—	16	—	—	—	16	16
Summa	7	28	57	4	64	32	96

Under året hava utmålslagts sex fyndigheter, innehållande svavelkis med zinkblende och kopparkis i fjället Tjäter inom Tärna socken samt två svavelkis- och arsenikfyndigheter i Granbergsliden inom Norsjö socken, allt inom Västerbottnens län. Enligt uppgifter från vederbörande innehavare skulle för

närvarande finnas 59 gällande utmål, inmutade enligt lagen den 31 maj 1918 och innehållande:

L ä n	Mineralanledningens art	Utmålen lagda år							Summa
		1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	
Norrbottens	Grafit	15	2	—	—	—	—	—	17
	Svavelkis med järnmalm	—	8	1	7	1	—	—	17
	Magnesit med järnmalm	—	—	4	—	—	—	—	4
	Silver och bly	—	—	4	—	—	—	—	4
	Arsenikkis	—	—	1	—	—	—	—	1
	Summa utmål för Norrbottens län	15	10	10	7	1	—	—	43
Västerbottens	Svavelkis	—	1	—	—	—	—	—	1
	Svavelkis, koppar, zink	—	—	—	—	—	—	6	6
	Svavelkis, koppar, arsenik	—	—	—	—	6	—	2	8
	Summa utmål för Västerbottens län	—	1	—	—	6	—	8	15
Jämtlands	Kronjárn	—	1	—	—	—	—	—	1
	Summa utmål för hela distriktet	15	12	10	7	7	—	8	59

Under 1924 hava inga utmål anmälts sönade.

Inga ytterligare utmål, innehållande avsevärda kvantiteter järnmalm, hava under året lagts. Däremot hava sexton stycken förut å apatit inmutade fyndigheter, som huvudsakligen torde hålla järnmalm, blivit under 1924 ånyo inmutade sannolikt i syfte att bevara upptäckarerrätten till fyndigheterna gent emot annan inmutare, till dess inmutning av järnmalmsfyndigheter åter blir enskilda medgiven å kronojord.

Av ovan anförda tabellariska uppgifter framgår, att inmutning å nyupptäckta fyndigheter å kronojord ägt rum endast inom Västerbottens län. Inom Norrbottens län hava endast förut inmutade, men sönade fyndigheter varit föremål för inmutning under 1924 och inom Jämtlands län hava inga mutsedlar å kronojord uttagits. De till ett antal av 58 inmutade nyupptäckta fyndigheterna inom Västerbottens län hänföra sig till det starkt kisförande området kring Skellefte älv inom Norsjö och Malå socknar. Med hänsyn till de betydande redan förut gjorda fynden inom dessa trakter av svavelkis-, koppar- och arsenikförekomster, synas de under 1924 vunna resultaten av de fortsatta malmletningarna, som redan lett fram till utmåls utläggande beträffande ett av de nyupptäckta malmfälten, utgöra talande skäl för en förlängning av 1918 års lag, vilket torde vara en nödvändig förutsättning för att de av enskilda företagare bedrivna omfattande undersökningarna skola fortsätta, tills hela det malmförande området blivit undersökt i så stor utsträckning, att man utan risk för misstag kan bestämma lämpligaste sträckningen av en blivande malmbana för tillgodogörande av de betydande kisförekomster, som redan äro kända eller som vid de fortsatta undersökningarna kunna påträffas. Jag får sålunda tillstyrka att ifrågavarande lag förlänges utöver den 1 januari 1926, dock tillsvärdare endast under ett års tid. Det torde nämligen, ifall något förslag till gruvlag, byggt på det av 1920 års gruvlagstiftningssakkunniga år 1923 avgivna förslaget, skulle komma att föreläggas 1927 års riksdag och av denna antagas, kunna komma att befinnas lämpligt att inmutningsrätten någon tid före den nya lagens ikraftträdande suspenderas till förekommande av att den-

sammans verkningssområde genom strax förut gjorda massinmutningar i större utsträckning beskäres.»

Kommerskollegium.

Kommerskollegium, som haft tillfälle att taga del av bergmästaren Asp-lunds yttrande, har, då det under inga förhållanden syntes bliva lämpligt att, innan ny gruvlag komme att träda i kraft, under någon tid låta gruvstadgan i något avseende ersätta 1918 års lag beträffande de fyndigheter, å vilka den sistnämnda vore tillämplig, tillstyrkt, att giltighetstiden för 1918 års lag måtte utsträckas intill ny gruvlags ikraftträdande, en åtgärd, som givetvis icke skulle utesluta ett provisoriskt inmutningsförbud, om sådant funnes lämpligt att stadga.

Chefen för Sveriges geologiska undersökning.

Chefen för Sveriges geologiska undersökning har anfört, att, därest en ny gruvlag icke dessförinnan skulle träda i kraft, enahanda skäl som vid föregående tillfällen framhållits syntes tala för att lagens giltighet borde utsträckas med ett år efter den 31 december 1925.

Länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Länsstyrelsen i Jämtlands län har anfört: Sedan ingången av år 1920 hade icke någon mutsedel å fyndighet å kronojord blivit ingiven till länsstyrelsen. För länets vidkommande syntes därför grundad anledning icke föreligga att ytterligare utsträcka tiden för lagens giltighet. Skulle emellertid förhållandena i de båda övriga län, som berördes av ifrågavarande lag, anses tala för en fortsatt tillämpning av densamma, hade länsstyrelsen för sin del intet att erinra mot att tiden för lagens giltighet utsträcktes under ytterligare ett år.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har uttalat, att förordnande om lagens fortsatta tillämpning syntes böra meddelas att gälla under ytterligare ett år i avvidan på ny gruvlagstiftning.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har, under åberopande av vad bergmästaren Asplund i sitt yttrande anfört, instämt i dennes förslag om förlängning av lagens giltighetstid med ytterligare ett år eller till den 31 december 1926.

Departementschefen.

Att ifrågavarande lag erhållit endast provisorisk karaktär har, såsom erinrats vid den under senare tid årligen återkommande behandlingen av detta ärende, sin orsak däri, att sedan åtskilliga år tillbaka pågått förarbeten till en ny gruvlagstiftning. Över det av särskilda sakkunniga den 27 juni 1923 avlämnade betänkandet i ämnet har numera kommerskollegium, efter samtliga bergmästares hörande, avgivit utlåtande, varjämte yttranden över förslaget inkommit från Ingenjörsvetenskapsakademien, Järnkotoret, Svenska teknologföreningen och Sveriges Industriförbund. I viss del har förslaget remitterats till socialstyrelsen, och har utlåtande därifrån helt nyligen inkommit. Då förslaget ännu icke kunnat bliva föremål för någon prövning från min sida, är det utslutet, att denna omfattande och svårösta lagstiftningsfråga kan genom proposition föreläggas 1925 års riksdag. Vid sådant förhållande lärer, i enlighet med vad samtliga i detta ärende hörda myndigheter tillstyrkt, åtgärd böra vidtagas för att den provisoriska lagen må erhålla fortsatt giltighet även efter den senast fastställda tidpunkten, eller den 31 december 1925. En dylik utsträckning av lagens giltighetstid synes mig lämpligen böra avse ett år. Jag får därvid erinra, att med hänsyn till avfattningen av övergångsbestämmelserna till

1918 års lag beslut om beredande av fortsatt giltighet åt samma lag kan fattas utan iakttagande av den i § 87 regeringsformen stadgade ordning och att följaktligen lagrådets hörande över förslag i sådant hänseende icke är erforderligt.

I enlighet med de av mig nu angivna grunder har jag låtit inom justitiedepartementet upprätta förslag till *lag om fortsatt tillämpning av lagen den 31 maj 1918 (nr 288) innefattande särskilda bestämmelser angående rätten till inmutning inom vissa län.*»

Föredraganden uppläser härefter berörda förslag, av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar, samt hemställer, att förslaget måtte genom proposition föreläggas nästkommande års riksdag.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till 1925 års riksdag skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Oskar Adetsohn.
